

Плани практичних занять до курсу «Теорія та історія соціальних комунікацій»

Тема 1. СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ "СОЦІАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ"

1. Повсякденне та наукове розуміння комунікації. Зміст та співвідношення понять "комунікація", "соціальна комунікація", "масова комунікація".
2. Проблема смислу в теорії комунікації.
3. Проблема розуміння повідомлення.
4. Соціальний простір та соціальний час.

Література

Основна

Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. /А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 1. - С. 12-22.

Чернявская О. С. Социальное пространство: обзор теоретических интерпретаций // Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. : Социология. Психология. Философия. - 2008. - № 5. - С. 329-335.

Чернявська Л. Соціальний простір державотворчого дискурсу ЗМІ / Л. Чернявська // Вісник Львів, ун-ту. Серія журн. - 2011. - Вин. 34. - С. 213-217

Чернявська Л. Соціальний простір у науковому дискурсі соціальних комунікацій / Л. В. Чернявська. [Електронний ресурс].

Додаткова

Бурдьє П. Социальное пространство: поля и практики / П. Бурдьє ; Пер. с франц. Сост., общ. ред. пер. и послесл. Н. А. Шматко. - М. : Ин-т экспериментальной социологии; СПб. : Алетейя, 2005. - 576 с.

Бурдьє П. Социология социального пространства / П. Бурдьє ; Пер. с франц. ; Отв. ред. перевода Н. А. Шматко. - М. : Ин-т экспериментальной социологии; СПб. : Алетейя, 2007.-288 с.

Конецкая В. П. Социология коммуникации : Учебник / В. П. Конецкая. - М. : Международный университет бизнеса и управления, 1997. - Введение. Предмет социологии коммуникации. - С. 3-11.

Чернявська Л. В. Парадигма соціального простору в системі масових комунікацій / Л. В. Чернявська // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия "Филология. Социальные коммуникации". - Том 24 (63). - 2011. - №4. 4.1. - С. 111-115

Практичне завдання

Підготувати фаховий матеріал (написати журналістський твір, розробити продукт соціальної реклами з обґрунтуванням, присвячений проблемам розуміння в людському спілкуванні. Зазначити жанр твору.

Тема 2. КОМУНІКАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА СПІЛКУВАННЯ

1. Комунікаційні дії та їхні форми.
2. Види комунікаційної діяльності: мікрокомунікація, мідікомунікація, макрокомунікація - у їхніх різновидах.
3. Співпраця та конфлікти в комунікаційній діяльності.
4. Спілкування як соціально-психологічна та комунікаційна категорія. Співвідношення понять "спілкування" та "комунікація".
5. Ігри та псевдоігри як різновиди комунікаційних дій.

б. Правда і брехня в комунікаційній діяльності.

Література

Основна

Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 2. - С. 22-50.

Конецкая В. П. Социология коммуникации : Учебник / В. П. Конецкая. - М. : Международный университет бизнеса и управления, 1997. - Глава II. Социологические доминанты коммуникации. - С. 23-41; Глава VIII. Коммуникативная личность; Глава IX. Типы коммуникации. Межличностная коммуникация; Глава X. Массовая коммуникация (теоретический аспект); Глава XI. Массовая коммуникация (прагматический аспект) Глава XII. Массовая коммуникация (экспериментально-прикладной аспект). - С. 102-173.

Додаткова

Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации / Ф. И. Шарков. - М., 2003. - Глава 2.

Тема 3. СОЦІАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ

1. Види пам'яті та мнемічні дії.
2. Інформаційна модель індивідуальної пам'яті (за Р. Аткинсоном).
3. Групова соціальна пам'ять.
4. Структура соціальної пам'яті суспільства.
5. Суперечності суспільного пізнання на сучасному етапі.

Література

Основна

Соколов А. в. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 3. - С. 51-71.

Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. Серия: Практическая журналистика / В. М. Березин. - М. : РИП-холдинг, 2003.

Валитова Н. Р. Основы теории коммуникации : Учеб. пособие / Н. Р. Валитова. -Омск, 2010.

Практичне завдання

Доповнити конспекти лекції з питань, опрацювавши підручник А. В. Соколова:

- Структурно-функціональна блок-схема пам'яті (за Р. Аткинсоном);
- Види конкуренції та кооперативні процеси в мозаїці суспільного знання (самостійно укласти порівняльну таблицю).

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Укласти анотований каталог публікацій з теми "Соціальна пам'ять" (бібліотечні ресурси та інтернет-джерела). Використовувати як готові анотації, так і самостійно написані студентом. Бібліографічну інформацію подати відповідно до чинного стандарту оформлення. При виставленні балів ураховуються: ♦ кількісний аспект (15 джерел - 10 балів; 12 джерел - 8 балів; 9 джерел - 6 балів); ♦ якісна характеристика змісту анотованого каталогу (відповідність темі, широта представленої проблематики, актуальність напрямів досліджень тощо).

Тема 4. КОМУНІКАЦІЙНІ КАНАЛИ

1.Різновиди комунікаційних каналів.

2.Усна комунікація:

- схема усної комунікації;
- функції природної мови та мовлення (сутнісні, прикладні);
- комунікаційні бар'єри;
- проект штучної міжнародної мови есперанто.

3. Документ у системі соціальних комунікацій:

- поняття документно-комунікаційної системи та її складників (інститути документної комунікації, документні канали);
- система документної комунікації у ХХ ст.;
- функції документів (сутнісні, прикладні);
- комунікаційні бар'єри;
- цензура як знаряддя комунікаційного насильства.

4. Електронна комунікація:

- Маршалл Маклюен - пророк електронної комунікації;
- функції електронної комунікації;
- комунікаційні бар'єри;
- проблеми екології культури;
- глобальна комунікаційна система інтернет, її призначення. Комунікаційні перспективи людства. Аспекти вивчення феномену інтернету.

5. Древо комунікаційних каналів:

- наступність комунікаційних каналів та біфуркації в процесі розвитку. Чотири основні біфуркації;
- закономірності еволюції соціальних комунікацій;
- поняття про інформаційно-комунікаційні революції в суспільстві.

Література

Основна

Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 4. - С. 72-118.

Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. Серия: Практическая журналистика / В. М. Березин. - М. : РИП-холдинг, 2003.

Валитова Н. Р. Основы теории коммуникации : Учеб. пособие / Н. Р. Валитова. -Омск, 2010.

Конецкая В. П. Социология коммуникации : Учебник / В. П. Конецкая. - М. : Международный университет бизнеса и управления, 1997. - 304 с.

Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации / Ф. И. Шарков. - М., 2003. - 248 с.

Практичне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Підготувати три фахові повідомлення, присвячені актуальній події суспільного життя для трьох комунікаційних каналів:

- 1) усного;
- 2) документного друкованого;
- 3) електронного.

Письмово проаналізувати для кожного повідомлення:

- а) жанрові особливості твору;
- б) відповідність підготовленого твору формату видання, де твір може бути оприлюднено;
- в) відображення в кожному з трьох творів специфіки комунікаційного каналу, (разом 3+9=12 текстів).

Тема 5. ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

1. Хронологія суспільних комунікаційних систем.
2. Археокультурна словесність.
3. Палеокультурна книжність.
4. Мануфактурна неокультурна книжність.

5. Індустріальна неокультурна книжність.
6. Мультимедійна комунікаційна культура.

Література

Основна

Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 5. - С. 118-146.

Зко У. От Интернета к Гутенбергу: текст и гипертекст : Отривки из публичной лекции Умберто Зко на экономическом факультете МГУ 20 мая 1998 / У. Зко. [Электронный ресурс].

Емелин В. А. Техпологические соблазны информационного общества: предел внешних расширений человека / В. А. Емелин, А. Ш. Тхостов // Вопросы философии. -2010.-№ 5.-С. 84-90.

Маркова В. Книга як соціально-комунікативна модель сприйняття і репрезентації реальності / В. Маркова // Вісник Книжкової палати. - 2010. - № 12.

Практичне завдання

На підставі опрацьованої основної й додаткової літератури та власних спостережень студента дослідити вплив новітніх електронних медіа (персональних комп'ютерів, інтернету, мобільних телефонів тощо) на особистісну сферу людини в аспекті збереження її ідентичності. Сформулювати й представити аудиторії аргументи "за" і "проти" розповсюдження новітніх комунікаційних технологій.

Для цього сформувати групи студентів:

- прибічники застосування інформаційних технологій у повсякденному житті людини;
- опоненти експансії електронних медіа;
- незалежні експерти.

Підготуватися до дискусії "Позитивні та негативні наслідки розвитку електронних комунікацій для людської ідентичності: прогрес чи патологія культури?"

Тема 6. СЕМІОТИКА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

1. Об'єкт і предмет семіотики соціальних комунікацій.
2. Комунікаційні знаки та їхня класифікація.
3. Семіотика текстів в аспекті соціальних комунікацій.
4. Семантика, синтактика, прагматика знаків у системі соціальних комунікацій.

Література

Основна

Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 6. - С. 146-162.

Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. Серия: Практическая журналистика / В. М. Березин. - М. : РИП-холдинг, 2003.

Валитова Н. Р. Основы теории коммуникации : Учеб. пособие / Н. Р. Валитова. -Омск, 2010.

Конецкая В. П. Социология коммуникации : Учебник / В. П. Конецкая. - М. : Международный университет бизнеса и управления, 1997. - 304 с.

Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации / Ф. И. Шарков. - М., 2003. - 248 с.

Тема7. СОЦІАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПІДХІД У МЕТОДОЛОГІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

1. Концепції інформації в сучасній науці (математична, фізична, кібернетична та ін.). Онтологічне та методологічне розуміння інформації.

2. Інформація як інструментальне поняття інформаційного підходу. Ефект "інформаційних окулярів".
3. Соціальна інформація. Структура соціальної інформації.
4. Концепції соціальних інформатик
5. Інформаційна безпека комунікаційних систем. Основні завдання організації інформаційної безпеки. Сучасні підходи у формуванні системи інформаційної безпеки.

Література

Основна

- Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 7. - С. 162-180.
- Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. Серия: Практическая журналистика / В. М. Березин. - М. : РИП-холдинг, 2003.
- Валитова Н. Р. Основы теории коммуникации : Учеб. пособие / Н. Р. Валитова. -Омск,2010.
- Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации / Ф. И. Шарков. - М., 2003. - 248 с.
- Зко У. Открытое произведение / У. Зко; Пер. с итал. А. Шурбелева. - М. : Академический проект, 2004. - 384 с.

Тема 8. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТАТЕОРІЇ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1. Соціально-комунікаційні науки в загальній системі наукового знання.
2. Загальна характеристика метатеорії соціальної комунікації: її об'єкт і предмет, міждисциплінарний статус, функції метатеорії - загальнонаукові та особливі.
3. Принципи і методи дослідження соціальних комунікацій.
4. Соціальні комунікації як вид соціальної інженерії.
5. Церква і соціальні комунікації: історія питання.
6. Професіоналізація кадрів за напрямом "Соціальні комунікації"
7. Масова комунікація в системі соціальних комунікацій.
8. Види професійної діяльності в галузі соціальних комунікацій:
 - Журналістика в системі соціальних комунікацій.
 - Реклама в системі соціальних комунікацій.
9. Зв'язки з громадськістю в системі соціальних комунікацій.
10. Видавнича справа та редагування в системі соціальних комунікацій.

Література.

Основна

- Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002. - Глава 10. - С. 222-232.
- Різун В. Соціальні комунікації як інженерне вчення, або соціальні комунікації в системі соціального інжинірингу (соціальної інженерії) / В. Різун // Комунікація. - 2012. -№2. - С. 8-18.
- Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей / Г. Г. Почепцов. - К. : Альтерпрес, 2010.